

Overweging Eerste Zondag van de Veertigdagentijd, 21 februari 2021 Dominicuskerk Utrecht

Evangelielezing volgens Marcus 1,12-15

De Geest dreef Jezus weg, recht de woestijn in.
Hij bleef in de woestijn, veertig dagen, op de proef gesteld door de satan.
Hij was in gezelschap van de wilde dieren,
en de engelen stonden Hem ten dienste.
Maar nadat Johannes overgeleverd was,
kwam Jezus in Galilea de goede boodschap van God verkondigen en zei:
'De tijd is rijp en het koninkrijk van God is ophanden.
Bekeer u! Heb geloof in de goede boodschap.'

Woorden van leven – WIJ DANKEN GOD

Overweging

Voorafgaand aan deze evangelielezing wordt Jezus gedoopt in de Jordaan. En op dat moment breekt de hemel open en ziet Jezus de heilige Geest als een duif op zich neerdalen. En God spreekt dan vanuit de hemel en zegt: "Gij zijt mijn Zoon, mijn veelgeliefde: in U heb Ik welbehagen." Jezus is ten diepste gekend en genoemd. Maar vervolgens drijft de Geest Jezus naar de woestijn en laat hem daar veertig dagen in een hels bestaan: het woestijnklimaat kenmerkt zich door hete dagen en koude nachten. Door zandstormen en wilde dieren, door leegte en kaalheid, geen bescherming van wie dan ook. Jezus moet dus die veertig dagen doorkomen. In al die ellende die woestijn heet.

En daarna wordt Hij ook nog beproefd door satan.

Marcus is heel bondig: hij beschrijft niet wat die beproevingen door satan zijn. Maar Marcus noemt wel dat er wilde dieren zijn en dat de engelen Hem ten dienste stonden. We zullen dieper ingaan op deze twee opmerkingen. Allereerst is er de verwijzing naar Adam tussen de wilde dieren. En nu is Jezus, te midden van de wilde dieren, de nieuwe mens, de tweede Adam is. Een tweede verwijzing is dat Marcus ons al een inkijk in het nieuwe leven geeft, want daar, in dat komende rijk zijn de wilde dieren geen bedreiging meer voor de mensen.

Dan zal de wolf bij het schaap verkeren en de panter zich neerleggen bij het bokje; het kalf, de jonge leeuw en het mestvee zullen tezamen zijn, en een kleine jongen zal ze hoeden; de koe en de berin zullen samen weiden, haar jongen zullen zich tezamen neerleggen, en de leeuw zal stro eten als het rund (Jesaja 11,6-8).

Een derde betekenis is dat Jezus verwijst naar zijn voorvader Mozes, die veertig jaar door de woestijn ging voordat hij bij het beloofde land aankwam, en de profeet Elia, die veertig dagen in de woestijn verbleef, voordat hij zich tot God wendde. Maar het verblijf in de woestijn is ook een voorbereiding op zijn te aanvaarden taak: de blijde boodschap verkondigen, zijn heil aan ons laten weten. En hierbij stelt God Jezus op de proef om hem sterk te maken, niet om hem kleiner te maken. Jezus krijgt immers engelen mee om zich beschermd te weten. En dat is een belangrijk gegeven.

Voor ons mensen is het moeilijk om bewust een periode van verstilling en loutering aan te gaan. We weten immers niet hoe het zal zijn én wat er daarna komt. Dat zien we nu helemaal. We hebben het moeilijk met al die maatregelen, we dromen ervan om een leven zonder corona te hebben. Weer bij elkaar op bezoek te mogen komen, weer in de kerk te mogen zijn. Terwijl we weten dat we af en toe een woestijnperiode nodig hebben om er sterker uit te komen en om te ervaren dat het God is die ons daarbij helpt.

Maar vaker zien we dat niet, zijn we in een moeilijke periode in ons leven beland. Maken we een lange tijd door die weinig tot geen lichtpuntjes kent. Je voelt je door iedereen verlaten. Zien ze dan niet dat ik het moeilijk heb? Heb ik het dan zo bij het verkeerde eind? Wat kan ik doen om hieruit te komen? Niets lukt. En als er al iets gebeurt waar je blij van zou moeten worden, komt dat gevoel niet, want er is een allesoverheersend idee dat het niet goed gaat, dat je in de woestijn bent.

Thomas Halík, de Tsjechische priester en hoogleraar, noemt het een nachtervaring. Hij roept in zijn beschrijving van die nachtervaring het beeld op van Jonas in de walvis. Jonas, die op de vlucht is voor de opdracht van God duikt steeds dieper weg, letterlijk, eerst de nacht in, dan verstopt hij zich in het ruim van het schip waarop hij vaart, vervolgens laat hij zich overboord werpen en zinkt hij. En dan nog is het niet diep genoeg: een walvis verorbert hem. Het is natuurlijk een zonderling verhaal, maar overdrachtelijk is Jonas in de diepste diepte terechtgekomen. Pas dan kan hij bidden: "Trek mij levend omhoog uit de grafkuil."

Halík schakelde in zijn woestijnperiode zijn emoties uit en deed alle moeite om in zijn verstand te blijven. Totdat ook hij in de diepte was. Hij schrijft: "Tenslotte kon ik niet meer bidden. God zweeg. Het was nacht." Hij wist nog niet dat er ook een weg uit de woestijn is. Dat al die beproevingen hem hielpen te zien dat een mens nu eenmaal goed én slecht is, licht én donker in zich heeft.

De aanwezigheid van de engelen laat ons zien dat Jezus helemaal niet zo perfect hoefde te zijn. Jezus wordt natuurlijk ook geplaagd door de gevaren van de woestijn: hitte en koude, droogte en zand, wilde dieren en het gebrek aan beschutting, door eenzaamheid. Om nog maar te zwijgen van de beproevingen door satan.

Maar wat Hij ons vooral laat zien is dat hij niet perfect wil zijn en dat wij dat ook helemaal niet hoeven te zijn. Hij moedigt ons aan om onze schaduwkanten, onze zwakheden te omarmen, te accepteren dat er nu eenmaal eigenschappen in ons zijn

die niet altijd het goede doen of uitstralen. We hoeven ons niet beter voor te doen, maar we zullen wel eerlijk en integer moeten zijn. Pas als we heel eerlijk naar onszelf toe zijn, komt er ruimte en verlangen in onze diepste bestaan. In die woestijn, in die diepe zee, daar ontstaat een ruimte die ons naar God doet verlangen.

Dus als we ons willen voorbereiden op de komst van de opgestane Jezus, als we weten dat een donkere, of sobere, of geïsoleerde periode nodig is om in die ruimte God toe te laten, dan zouden we niet bevreesd hoeven te zijn. We worden uitgenodigd te luisteren naar wat de Ene ons te zeggen heeft. We mogen op die weg verder gaan. We komen immers sterker uit die beproeving. En dit is geen winstbejag, het is een verlangen ten diepste naar de aanwezigheid van de Ene.

Dat het zo mag zijn.

Annemarie Reinders